Festes patronals

Serra 2025

AJUNTAMENT
DE SERRA

Alicia Tusón Sánchez
Alcaldessa

Inmaculada Bartual Carretero
Borja Martínez Martínez
Manuela Jaramillo Torres
Juan Bautista Catalá Cabo

Salustiano Domingo Catalá

Carlos Montalbán Gómez
Jerónimo Morales Barrabino

Mª Rosario Martínez Cáceres
Carmen Francisca Arnal Arnal

Saluda Alcaldessa

Alicia Tusón

Alcadessa de Serra

¡Llegan nuestras fiestas patronales!

Queridos vecinos y vecinas de Serra:
Un año más, con la llegada del verano, nuestro pueblo se prepara para vivir intensamente sus queridas Festes Patronals. Durante estas semanas de julio y agosto, Serra se llena de vida, color y tradición. Es tiempo de reencuentros, de compartir emociones, de celebrar lo que nos une como comunidad.

Estas fiestas son el reflejo de nuestras raíces y de nuestra identidad como pueblo. La Mare de Déu dels Àngels, Sant Josep y Sant Roc son parte esencial de nuestras creencias, de nuestra historia y de nuestra cultura, y es gracias a la dedicación y compromiso de sus clavariesas y clavarios que podemos seguir rindiéndoles homenaje con la solemnidad y el cariño que merecen. A todas ellas, mi más sincero agradecimiento.

También quiero dar las gracias a nuestras peñas taurinas, que año tras año mantienen viva una de las tradiciones más arraigadas de nuestro municipio, siempre con esfuerzo, ilusión y responsabilidad. Y cómo no a nuestros colectivos musicales, nuestras bandas, el grupo de tabal y dolçaina y la batucada.

Un recuerdo para Claudia, por el reinado que ahora termina, y una felicitación muy especial a Samara, la reina de las fiestas 2025, y a su corte de honor. Representáis con orgullo, elegancia y alegría el espíritu festivo de Serra. Que este sea para vosotras un año inolvidable, lleno de emociones y momentos únicos que quedarán grabados en vuestra memoria.

Gracias también a todos los servicios municipales y voluntarios que hacen posible esta celebración. Vuestra labor, muchas veces silenciosa, es el motor que hace que todo funcione.

Desde el Ayuntamiento, os animo a disfrutar de cada acto con alegría, respeto y convivencia. Que estas fiestas sean una oportunidad para reforzar nuestros lazos, para crear recuerdos y para seguir construyendo, entre todas y todos, la Serra que queremos.

¡Felices fiestas 2025 y feliz verano!

Saluda Regidora de festes i tradicions

Inmaculada Bartual Carretero

Regidora de festes i tradicions

Queridos vecinos y veraneantes de Serra:

Otro año más, es un honor para mí dar la bienvenida a nuestras fiestas patronales, fiestas que desde pequeña me hacían pasar los mejores veranos y tener los mejores recuerdos de mi vida. Vienen momentos de celebración y unión, de disfrutar del trabajo de todo un año. Nos reunimos para honrar nuestras tradiciones y compartir momentos de alegría y felicidad, dando paso a la juventud, que con ilusión sigue cada tradición con devoción.

Quiero agradecer a todos los que han trabajado para hacer posible estas fiestas: a las Clavariesas de nuestra patrona, la Mare de Déu dels Àngels, y a su cofradía; a los Clavarios de nuestro patrón, Sant Josep, y a su cofradía; a los Clavarios de Sant Roc; a la Peña Taurina y a la Peña Taurina Guarisme 8, que son los que abren el verano con sus actos taurinos; también a las bandas de música, a tabal i dolçaina y a Baketa Batuka, que amenizan cada fiesta al ritmo de la música.

También quiero agradecer a todos los vecinos y vecinas por su participación y apoyo a cada colectivo. Por supuesto, mi agradecimiento a la Policía Local, Protección Civil y a la plantilla municipal por estar al pie del cañón para que todo esté a punto y en orden.

Aprovecho para dar las gracias a Claudia, Reina de las Fiestas 2024. Claudia, gracias por llevar tu reinado con orgullo y frescura. También quiero dar la bienvenida a Samara, Reina de las Fiestas 2025. Solo con verte la ilusión que tienes por ser Reina, sé que vas a disfrutar y a llevar el reinado por bandera.

Esperamos que disfruten de las actividades y celebraciones que se han preparado. ¡Que la fiesta sea un éxito y que podamos celebrar juntos la riqueza cultural y la identidad de nuestro pueblo! Mis mejores deseos para estas fiestas. No olvidéis que somos todos los que hacemos posible que tengan éxito..

¡Felices fiestas!

Regina de les festes i cort d'honor

2025

Regina de les festes

Estimats veïns i visitants de Serra,

Des de ben menudeta he somiat en ser la màxima representant del meu poble, i com no, fer-ho acompanyada de les meues amigues com a cort d'honor, i amb uns xiquets que senten la festa des de ben menuts.

Arriben dies d'il·lusió i unió per a tot el poble, començant per l'ofrena als nostres patrons, omplint els carrers de fum, pólvora i color amb els nostres clavaris de Sant Roc, i gaudint de les nostres tradicions taurines. Sense oblidar les nostres estimades bandes de música, que ens acompanyaran als passacarrers.

Vull agrair de tot cor a totes les persones que m'han donat suport per fer aquest somni realitat, especialment als meus pares, que viuen amb la mateixa il·lusió que jo aquest moment tan especial que està a punt de començar.

Per acabar, vos convide a tots a acompanyar-me en aquestes festes tan especials per a mi, a viure-les amb entusiasme i a gaudir al màxim de cada un dels dies de les nostres festes.

Bones festes i visca Serra

Samara Devís Cano

Samara Devís Cano

Regina de les festes

Cort d'honor

Sandra Besalduch Prieto

María José Jiménez Escrich

Candela Juste Lázaro

Cort d'honor

Marina Rodrigo Urbán

Nerea Tamarit Preciado

Mar Tolosa Igual

Dames i Patge

Zoe Montserrat Lopez Moncada

Thiago Benet Rodríguez-Blanco

Cayetana Callau Dolz

Dames

Alma Hidalgo Navarro

Noa Ibáñez Giménez

Àfrica Ibáñez Albert

Dames

Mª Ángeles Ibáñez Giménez

África Ramas García

Dames

Suhaila Ramas García

Noa Hidalgo Navarro

Saluda del Rector

Jose Luis Cervera Gómez
Rector

Estimados vecinos de Serra,

En estos días que nos disponemos a celebrar como años anteriores nuestras fiestas, y ya que nuestra sociedad está rodeada de violencia, intentemos ser ciudadanos civilizados, creando un clima de solidaridad; momentos de encuentros pacíficos, que podamos alegrarnos y hacer que nuestra vivencia sea cordial, las malas caras, envidias, criticas, etc, no hacen más que empañar nuestro pueblo. Pensemos antes de actuar.

En estas fiestas se nos convida a ser felices y disfrutar de la compañía, estar alegres, reforzar los compromisos ciudadanos y participar en el amplio abanico de actividades que organi zan las distintas cofradías y a las que nos vamos acoplando según nuestros gustos, sabiendo que todos no tenemos los mismos gustos vamos a respetarnos y hacer la convivencia más cordial y dinámica posible. Que la alegría sea la tónica más notable, que los días sean siempre un buen recuerdo de los momentos vividos; que todos sepamos valorar la paz, la armonía los vínculos de una convivencia, para revitalizar la acogida a los que vienen de afuera, que sean momentos de los que podamos estar orgullosos de ser serranos.

No quiero acabar sin antes hacer mención al Himne a la Mare de Déu dels Àngels:

"Salve Reina de los Ángeles, Madre de Gracia y amor, remedio de nuestros males de Serra la protección"

Que la Mare de Déu del Àngels, Sant Josep y Sant Roc nos hagan meditar nuestras relaciones en bien de nuestro pueblo.

Confraria Mare de Déu del Àngels

Como cada año, queremos agradecer la oportunidad que el Ayuntamiento nos ofrece, para participar en este libro de las fiestas.

Cuando damos inicio a la organización y a los preparativos de nuestra fiesta, corren por nuestra mente muchos recuerdos y vivencias, momentos compartidos con compañeros y compañeras que apreciamos de corazón y que al final somos una gran familia en la que todos nos necesitamos. Echamos en falta a los que ya no están y también a los que ya no pueden participar activamente, pero siempre los tendremos presentes con todo el cariño que se merecen, porque aquí vamos todos juntos por este camino que es la vida.

Tener a la Virgen de los Ángeles como Patrona implica contar con un ejemplo y unos valores que siempre debemos recordar y tener presentes.

Querido pueblo de Serra y veraneantes, estamos deseando veros de nuevo en cada uno de los actos que celebramos en honor a nuestra Patrona la Virgen de los Ángeles.

Este año, como máximos representantes de las fiestas de nuestra Patrona, queremos felicitar a nuestra Clavariesa mayor Isabel Navarro Gómez y a su grupo de clavariesas.

Felicitamos también a nuestros Mayorales: Jose Luis Carrilero Cubells, Domitilo Cuerda Navarro, Luis Frechina Simón y Francisco Arnal Cabo.

Agradecemos a todos los que hacéis posible el buen funcionamiento de esta cofradía, a nuestro párroco José Luis Cervera Gómez, a todos los cofrades, a nuestras celadoras, a los anderos portadores, al Grup de Danses Aliguetes, al coro parroquial, y a todos los que de forma altruista apoyáis a esta cofradía.

Sólo nos queda desearos a todos, que paséis unas felices fiestas con mucho amor y unidad entorno a nuestra Patrona la Virgen de los Ángeles.

LILIÁN CABO DOLZ

Presidenta de la cofradía de la virgen de los Ángeles

Confraria Sant Josep i la Creu

Queridos vecinos y vecinas de Serra, como año tras año, llegan nuestras queridas Fiestas Patronales. Siempre son ocasión para disfrutar de un tiempo de diversión, reflexión, fraternidad y descanso con la familia, los amigos y la vecindad.

Este año, sin embargo, serán más significativas todavía debido a la pérdida de nuestro muy querido familiar, amigo, vecino y presidente de la Cofradía de San José y la Santísima Cruz durante los últimos veinte años: ÁNGEL DOMINGO NAVARRO, conocido por la mayoría como "El Pintoret". Él era el pilar que siempre mantenía en pie la Cofradía con su esfuerzo, su ilusión y su saber estar en todas las ocasiones y necesidades que surgieran, sin importar de dónde o de quién provinieran. Siempre volcado con la Cofradía y la Parroquia donde quedará siempre su impronta. ¿Quién no recuerda su alegría, su carisma, sus amables palabras, sus chistes, su pasión por la construcción de Belenes e ilusión en compartirlos con todos y sus pinturas?

Gracias Presidente por todo lo que has sembrado a lo largo de los años. Todos recordaremos tú gran ilusión, dedicación y buen hacer por la Cofradía de San José y la Santísima Cruz, por la Parroquia, por el pueblo y por las personas. Esperemos que esa fuerza e ilusión no se apague y se mantenga viva con el relevo de las próximas generaciones. Gracias a todos los cofrades, familias, amigos y colaboradores de los actos tanto de la Semana Santa como de las Fiestas Patronales. Hasta siempre ÁNGEL, un abrazo desde el corazón de todos los que guardamos tu recuerdo

La junta

Clavaris i Clavariesses

2025

Saluda calvariessa Major Mare de Déu dels Àngels

Estimats veïns de Serra,

Per a mi és un plaer i un orgull ser elegida Clavariessa Major de la Verge dels Àngels de Serra i m'agradaria donar les gràcies de tot cor per confiar en mi i fer realitat la meua il·lusió.

Una il·lusió de poder complir com a Clavariessa Major en companyia de les meues companyes que sense elles no hauria sigut possible. Un desig que tenia fa anys de poder agrair a la Verge l'oportunitat que em va donar de tornar a nàixer.

Sobretot vull agrair a la meua mare que és el pilar principal de la meua vida i sense ella no havera pogut aconseguir "Gràcies per ser la millor mare del món".

Per una altra part, vull expressar el meu profund agraïment a totes les persones que han col·laborat i ajudat durant tot l'any i han confiat en nosaltres.

I per últim en nom de totes les clavariesses i en el meu us convidem a participar en les festes del poble de Serra.

Que estes festes siguen de molta felicitat per a tots!

Saluda Clavari Major Sant Josep i La Creu

Benvolguts veïns i estiuejants del poble de Serra:

Serà un plaer per a mi representar als clavaris de Sant Josep com a clavari major en estes festes de 2025.

En nom de tots els clavaris volia agrair a totes les persones que ens a ajudat comprant loteria i rifes, acudint als actes que hem realitzat com van ser la discomòbil de Cap d'Any, les paelles, el matinal Motero i la Fira d'Abril, així com intentar recuperar jocs tradicionals com el campionat de birler.

Agrair també a la meua família per donar-me suport en este any tan especial per a mi, als clavaris que han treballat durant tot l'any perquè aquesta festa isca cap avant, menció especial per a la junta que sense ells res podríem haver fet.

Esperem que gaudiu d'una setmana ben intensa que hem preparat al costat de les clavariesses amb molta il·lusió i per a totes les edats, i que per al nostre pensar seran unes festes per al record.

Visca Sant Josep!!!

José Navarro Navarro
Clavari Major

Clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels

Clavariessa major
Isabel Navarro Gómez

Clavariesses
Carmen Francisca Arnal Arnal
Amparo Bernat Cabo
Isabel Bernat Cabo
Lorena Biot Navarro
Laura Cano Herraiz
Sonia Catalá Navarro
Conchin Izquierdo Igual
Estela Navarro Arnal
Elena Navarro Calderón
Mariam Navarro Gómez
Pilar Navarro Valles
Ana Belén Valero Ros

TE AD JOSEPH

Clavaris de Sant Josep

Clavari major
José Navarro Navarro

Clavaris
Alex Jacho Yugcha
David Martin Marqués
Fernando Catalá Martínez
Fran Arnal Martinez
Frederic Aparici Navarro
Guillermo García Navarro
Jaume Arnal Cabo
Javi Arnal Laparra
Jose Alberto Navarro Cabo
Jose Alberto Ros Navarro
Jose Navarro Navarro
Josep Martinez Navarro
Juan Gomez Navarro
Julen Sanchis Navarro
Luis Gutierrez Benajas
Mario Navarro Navarro
Marc Casanya Domenech
Miguel Carles Cabo
Pedro Villaescusa Badenas
Raul Ros Navarro
Raul Andrés Garay
Roberto Marques Camarena
Ruben Navarro Gener
Sergio Martinez Pascual
Tomas Cabo Gimeno
Vicente Marques Aliaga
Vicente Seguí Navarro

Clavaris de Sant Roc

Estimats veïnes i veïns de Serra,

Un any més arriba el color, el so, la pólvora que brota de dins dels nostres cors per a relluir en estos dies tan esperats per nosaltres. Arriba el moment de celebrar les nostres tradicions, estes festes tant volgudes en honor a Sant Roc.

Agrair a l'Ajuntament de Serra, empreses i a totes que persones que sense la seua col·laboració esta festa de Sant Roc no seria possible.

I ja per a finalitzar, vos convidem a compartir amb nosaltres estes festes que entre tots els clavaris i clavaresses hem preparat amb molta il·lusió. Sense vosaltres no seria possible esta festa tan popular i arrelada en el nostre poble. Continuem brillant, continuem fent història.

Mentre que quede un roquer,
hi haurà festa.

#santrocserra
#labaixàdesantrocserra

Visca Sant Roc!!!

Penya Taurina

Benvolguts veïns ,estiuejants,amics i aficionats als Bous al Carrer.

Un any més estem ací amb il·lusió i força per seguir sumant anys per poder fer festa. Ens agrada vorer la plaça plena de aficionats on gaudixen tant menuts com majors.

Vos comvidem a passar una setmana d´activitats on disfrutarem de la poalà, disfresses, discomòbil i com no, del bous.

Volem agrair al veïnat que durant ixa setmana ens aguanten i donar les GRÀCIES a l'Ajuntament per la seua col·laboració i als veïns que col·laboren tot l'any.

Bones festes i vos esperem a tots!

Visca la Penya Taurina de Serra!

Penya Taurina Guarisme 8

Estimats veïns i estiuejants:

En primer lloc voliem agraïr a totes les persones que s'arrimarem y s'han arrimat enguany al festejos realizats.

Ens sentim molt agraits de fer-vos gaudir d'una altra penya de bous al carrer, al nostre poble de Serra.

Vos donem les gràcies, per tota la co·llaboració rebuda a la gent del poble, i a l'Ajuntament, per a poder seguir fent la festa.

I ja sols em queda convidar-vos a tots amb la màxima il·lusió de que gaudiu i disfruteu dels actes que tenim organitzats.

QUE VISCA LA PENYA GUARISME 8!

President Penya G8
Luis Evangelio i Aranda

Clavaris i clavariesses Sant Blai

Clavaris majors:
Àritz Bertomeu Navarro
Selina Navarro Arnal

Daniela Navarro Santamaría
Claudia Romero Moreno
José Romero Osuna
Sheyla Badía Granell
Andrea Montagud Ros
Lidia Solano Aliaga
Manel Carrasco Navarro
Triana Navarro Palacios
Alejandro Garay Juan
Leo Gimenez Domingo
Andrea Saenz de Santamaría Candel
Sergio Saenz de Santamaría Candel
Alejandro Crespo Celda
Noa Hidalgo Navarro
Jose María Navarro Ros
Zoe Izquierdo Durá
Rubén Baello Arnal

Paula Chacón Martínez
Martín Ibáñez Ros
Leyre Giner Llisto
Vera Pérez Peris
Akane Cebellán Moreno
Berta Navarro Navarro
Biel Romero Díez
Nerea Pérez Utrilla
Ana Navarro Aznar
Edith Mayordomo Pérez
Diana Villalba Calero
Fernando Biot Arnal
Jorge Calzada Carretero
Ainhoa Sánchez Arnal
Nayra Carrasco Ibañez
Oriol Andaní Sanchis
Alba Puig Avalos

Ivanha Gutiérrez
Daniela Oltean
Mateo Badal Barroso
Adonay Herrera Soler
Paula Romero Navarro
Jose Juan Salmerón Martínez
Júlia Baos Ros
Emma Baos Ros
Naiara Aragón Morales
Iker Navarro Giménez
Laia Solano Aliaga

Associacions i Col·lectius

2025

Bandes

SOCIETAT MUSICAL LA PRIMITIVA

UNIÓ MUSICAL DE SERRA

Benvolguts veïns i visitants,

Arriben les festes i l'ambient canvia. Els carrers s'omplin de gent, de colors, de riures... i també de sons. La música està present des del primer moment, marcant el ritme de tot el que succeïx.

No fa falta mirar el rellotge per a saber que comença el dia: una melodia al carrer ja ens posa en peus amb un somriure. Acompanya les tradicions més antigues, dona energia als moments més intensos i emociona quan menys ho esperem.

Hi ha cançons que tots reconeixem amb només escoltar les primeres notes. Formen part de la nostra memòria i, any rere any, tornen a sonar per a recordar-nos qui som, d'on venim i per què estes festes són tan nostres.

La música unix generacions, dona vida a les places, acompanya les emocions i convertix qualsevol racó en un lloc especial. És part de la festa tant com la pólvora, les penyes o els sopars populars. És ací, sense demanar protagonisme, però fent que tot siga més autèntic. Així que enguany, com sempre, que no falte la música. Que sone en cada racó, que ens acompanye en cada pas i que ens ajude a celebrar com només nosaltres sabem fer-ho.

Amb més germanor que mai, us desitgem a totes i tots bones festes i que gaudiu de la música!

Grup de Tabal i Dolçaina de Serra

Estimades veïnes i veïns de Serra, des del Grup de Tabal i Dolçaina vos desitgem unes bones festes patronals.

Esperem que ens acompanyeu, com feu sempre, als carrers.

Al llarg de l'any gaudim d'eixir a fer música en Serra a cada moment que tenim ocasió, siga per acompanyar la benedicció de Sant Antoni, per celebrar el nostre dia i inaugurar el Dia de la Cirera, acompanyar els festers en els dies de Sant Josep i la Mare de Déu, al correfoc de Sant Roc, en les nadales que l'escola de tabal organitza o, per tancar l'any, donant la benvinguda al patge reial i acompanyant-lo a rebre tots els xiquets del poble.

Ens ompli d'orgull saber que som part de les festes del nostre poble, de la seua cultura i la seua història. I esperem continuar fent soroll per cada racó de Serra durant molts anys més perquè, en paraules d'Estellés, "allò que val és la consciència de no ser res si no s'és poble".

Grup de Tabal i Dolçaina de Serra.

Baketa batuka

Veïns i estiuejants

Un any més és un honor per a nosaltres poder felicitar-vos les nostres festes patronals.

És un orgull per al nostre grup de batucada BaketaBatuka poder gaudir i acompanyar-vos a les festes del nostre poble amenitzant-les i sobretot gaudint-les al costat de tots vosaltres.
Gràcies per comptar amb nosaltres!

I com cada any, desitjar-vos:
Salut i Percusió

Bones Festes!!

Grup de Danses Aliguetes

Benvinguts a les nostres festes patronals!

Des de el grupo de danses ALIGUETES DE SERRA volem donar la benvinguda als veïns i visitans que veniu a celebrar les festes de Serra.

La dansa Valenciana en una part fonamental de la nostra cultura i tradició, pero aixo volem convidar- vos el día 25 de juliol a vore el ball a la Mare de Déu dels Ángeles, la nostra patrona, a las 23 hores en l'església de Serra.

I com sempre, aprofitem estés línies que ens brinda l'ajuntament per a convidar-vos a formar part del nostre grup.

Bon estiu!

Cor de Serra

Un any més estem aci per saludar i desitjar a tots que passen unes meravelloses festes.

Este és el desig de Cor, contagiar amb música i cants la unió i l'alegria, valors que ens transmeteren al llarg dels anys els companys que ja partiren, però que amb la seua dedicació foren fonamentals per mantindre vives estes passions. En cada nota que vola, en cada cançó, es seguixen escoltant els ressons de les seues veus.

Així que, amb el cor ple de melodies, records i noves incorporacions, donem la benvinguda a les festes, que com sempre seran lloc d'encontre, gratitud i goig.

Sigau feliços!

Associació de Jubilats i Pensionistes de Serra

Amb molta il·lusió, des de la Junta de Jubilats i Pensionistes de Serra vos volem felicitar a tots i totes en estes festes.

Són dies per a gaudir de l'ambient, retrobar-nos, compartir moments i continuar creant records que ens uneixen com a poble.

Durant tot l'any continuem treballant amb entusiasme per a oferir propostes que ens mantinguen actius, units i que ens permeten gaudir en bona companyia.

Volem donar les gràcies a tots els socis i sòcies, i també a aquells que, d'una manera o altra, ens acompanyen i donen suport. Entre tots fem que esta associació siga un lloc especial.

Un record molt especial per a Àngel Domingo Navarro, el Pintoret, que ja no està entre nosaltres. Gràcies per tot el treball i col·laboració desinteresada durant estos últims anys. Un abraç molt fort a la família.

Bones festes a tots i totes!

Junta de Jubilats i Pensionistes de Serra

Dones en Acció

Queridos vecinos y vecinas de Serra,

Desde la Asociación de Dones en Acció, queremos dar la bienvenida a nuestras esperadas fiestas patronales. Con orgullo y emoción, celebramos nuestra trayectoria desde 1991, cuando un grupo de mujeres valientes y comprometidas se unieron para crear este espacio de solidaridad y unión. A lo largo de los años, hemos trabajado para promover la igualdad y el empoderamiento de las mujeres y cada año, el 8 de marzo, dentro de la semana de la mujer, nos reunimos para celebrar nuestra fuerza y nuestra unión.

En estas fiestas patronales, queremos compartir con ustedes nuestra alegría y nuestra pasión por la igualdad y la justicia. Esperamos que disfruten de las actividades que los colectivos de fiestas tienen preparados Y que la alegría sea vuestra bandera.

Desde la asociación, queremos agradecer al Ayuntamiento su colaboración, siempre.

Felices fiestas patronales.

Dones en acció de Serra.

AECC Serra

Amb l'arribada de les nostres festes patronals se'ns brinda l'oportunitat de poder agrair al poble de Serra la seua solidaritat.

Events com la Marxa de TotAxerra, la Marxa del CEIP Sant Josep, la qüestació anual, la venda de loteria, el donatiu de Dones en Acció fan que Serra siga un referente de solidaritat arran de la Comunitat Valenciana.

Seguim ixint dos dies a la setmana per fer rutes saludables gaudint dels nostres camins i paisatges.

Serrans i visitants viscau les festes del poble amb orgull i felicitat i gràcies per tot el vostre suport.

La junta local contra el càncer de Serra

Protecció Civil Serra

Protecció Civil Serra

Es per nosaltres un plaer poder aprofitar este espai al llibret de festes per poder desitjar-vos a tots unes bones festes 2025.

Protecció Civil continuarà en el seu treball pel poble, col·laborant en tots els actes on ens requerisquen. Enguany passat ha estat un any difícil per a moltes persones com a conseqüència de la DANA. Esta agrupació ha estat ajudant al veïnat de diferents pobles afectats com Xiva, Xest, Bunyol, Sedaví, Catarroja o Lloc Nou de la Corona entre d'altres.

Protecció Civil sempre al servei del poble.

SCP urbanització Torre de Portaceli

Jose Cano Doménech

Estimats veïns i veïnes de Serra,

Un any més, des de la Societat Civil de Propietaris de la Urbanització Torre de Portacoeli volem sumar-nos amb il·lusió i estima a les celebracions patronals del nostre estimat poble

.

Tot i la distància física que ens separa del nucli urbà, sabem que el vincle que ens uneix a Serra és profund i viu. Atravessant termes, arribem al cor del municipi amb el desig de participar, compartir i formar part activa d'una comunitat que és, també, la nostra

.

Les festes són el millor moment per retrobar-nos, per fer poble, per mantindre vives les tradicions i enfortir les relacions que ens fan més pròxims.

Des de la nostra urbanització, volem reafirmar el nostre compromís amb la convivència, el respecte i la col·laboració entre tots els que formem part d'aquest municipi que és Serra

.Aprofite també per convidar-vos a les festes que celebrem a la Urbanització Torre de Portacoeli del 15 de juliol al 15 d'agost, en honor al nostre patró, Sant Llorenç. Serà un plaer comptar amb la vostra presència i compartir amb vosaltres actes culturals, tradicionals i festius en un ambient de convivència i alegria.

Desitgem que visqueu unes festes plenes de germanor i emocions compartides. Que la música, la pólvora i els somriures ompliguen els carrers i els cors de tots.

Amb afecte i estima,

José Cano Doménech

President de la SCP Urb.
Torre de Portacoeli

Serra, juny de 2025

Asssociació de Comerciants i Empresaris de Serra

Queridos vecinos, vecinas y visitantes:

Un año más, llegan nuestras queridas fiestas patronales, días de reencuentro, alegría y tradición que llenan las calles de Serra de música, color y emoción compartida. Desde la Asociación de Comerciantes y Empresarios de Serra, queremos sumarnos a la celebración y haceros llegar nuestro más sincero saludo y afecto en estas fechas tan especiales.

Nosotros, comerciantes y empresarios, como parte del tejido comercial y empresarial de Serra, nos sentimos orgullosos de contribuir cada día al desarrollo económico y social de nuestro municipio. Y es precisamente en momentos como estos cuando se hace aún más visible el espíritu de unión que nos caracteriza.

Queremos poner en valor el papel esencial del comercio local y de las pequeñas empresas, que no solo dan vida a nuestras calles, sino que son un pilar fundamental como generadores de empleo, oportunidades y riqueza para nuestro pueblo. Apostar por el comercio de proximidad y las empresas locales es también apostar por el futuro de Serra.

Desde ACE Serra queremos agradecer a todos nuestros socios y socias, su implicación y esfuerzo constante. Y cómo no, a todas las personas que confían en nuestra profesionalidad, gracias por la confianza, el apoyo y la fidelidad que hacen posible que sigamos ofreciendo servicios de calidad cada día.

Os animamos a disfrutar de estas fiestas y a consumir productos de nuestros comercios y empresas.

¡Felices fiestas patronales!

Cooperativa agrícola de los montes de Serra

Queridos vecinos y vecinas, por fin llegan las Fiestas Patronales de Serra. Desde la Cooperativa agrícola de los montes de Serra les deseamos que disfruten de unas buenas fiestas en compañía de sus familias y amigos, aprovechando para disfrutar del entorno natural, descansar y desconectar cada uno de sus obligaciones.

Desde la Cooperativa seguimos trabajando para obtener un aceite de calidad y que nuestro pueblo sea un referente en aceite de oliva en la Comunidad Valenciana.

Esta última campaña ha sido la más corta y con menos kilos de aceitunas desde que tenemos la cooperativa y esto para nosotros no es bueno.

El aceite elaborado ha sido de una calidad excelente corroborado por el laboratorio de la Generalidad Valenciana, esperemos que la próxima sea mejor.

Desde la Cooperativa agrícola de los montes de Serra queremos agradecer al Ayuntamiento toda la ayuda que nos está prestando, también agradecer a todos los socios y socias que día a día nos apoyan y nos animan a continuar con este proyecto tan beneficioso para el pueblo.

Esperemos que pasen unas felices fiestas.

La junta

Associació Amics del Cavall

Veïnes, veïns i estiuejants,

Els integrant d'aquesta associació, volem aprofitar l'oportunitat per a desitjar-vos unes bones festes, així com agrair a tota la gent que al llarg de l'any i sempre de manera desinteressada col·laboren amb nosaltres per que any rere any aquesta celebració, en honor a Sant Antoni Abat, siga ja una tradició mes al nostre municipi.

Aquest any vinent, serà per nosaltres, un any i una celebració especial ja que l'associació celebrarà el seu quinzè aniversari.Seguirem treballant per que el nostre benvolgut poble, disfrute d'un cap de setmana al mes de gener de festa, foc, musica i celebració.

Vos desitgem un bon estiu i bones festes!

Associació Amics del Cavall.

AMPA Ceip Sant Josep

TORNEM LA INFÀNCIA ALS NOSTRES INFANTS

Com estan els genolls de la teua filla o el teu fill en arribar a casa? Si la teua resposta és "marrons" pots estar tranquil·la, està gaudint de la seua infància com una xiqueta o un xiquet, jugant en llibertat, divertint-se de manera autònoma, utilitzant un espai públic obert sense la supervisió d'un adult.

A finals del segle XIX, Joaquin Costa, en el seu discurs a les mares de la Càmera Agrícola de Barbastre, animava molt encertadament: "L'arbre vol que els xiquets s'apropen a ell, que estripen els seus pantalons en el seu tronc i en les seues branques. Guanyarà el xiquet i guanyareu vosaltres... tot el que gastes en pantalons ho estalviaràs en medicines."

Fa molts anys d'aquestes paraules, però són de rabiosa actualitat. Deixa que juguen al parc, a les places, a la muntanya. Deixa que gaudisquen embrutant-se els genolls, trencant-se el pantaló i pastant amb fang. Aposta pel temps a l'aire lliure perquè ja passen massa hores al centre educatiu, separa-los de les pantalles i jugueu junts.

Mare, pare, deixa de patir tant pel seu futur, recorda que ells i elles estan vivint i creixent en el PRESENT. No digues "Tinc ganes de que siguen grans!" o es creuran que en crèixer tot serà millor. Recorda el xiquet o xiqueta que vas ser. Recorda com t'agradava tindre ales i volar.

JUNTA DIRECTIVA AMPA CEIP SANT JOSEP DE SERRA

AMPA Escoleta Municipal Infantil

Desde la Asociación de Padres y Alumnos de la Escola Municipal infantil de Serra, queremos expresar nuestro más sincero agradecimiento por habernos incluido en el libro de las fiestas patronales de este año.

Para nosotros ha sido un honor poder formar parte de una publicación tan significativa para nuestra comunidad. Esta inclusión no solo visibiliza el trabajo que realizamos durante el curso escolar, sino que también fortalece el vínculo entre las familias, la educación y la vida cultural de nuestra localidad.

Agradecemos profundamente la consideración del Ayuntamiento y la oportunidad brindada para dar a conocer nuestra labor. Gestos como este nos motivan a seguir trabajando con entusiasmo en favor del desarrollo educativo y social de nuestros hijos y alumnos.

Reiterando nuestro agradecimiento, reciban un cordial saludo.

Atentamente,

La Asociación de Madres, Padres y Alumnos de la Escola Infantil Municipal de Serra.

Grup Municipal de Teatre

Des del grup de teatre, volem aprofitar aquestes línies que ens brinda l'ajuntament per agrair a totes i tots, el vostre suport, sempre.

No només compartim experiències amb els artistes que actuen, sinó que també compartim l'experiència amb vosaltres, el públic.

Gràcies per fer possible que la nostra passió pel teatre siga una realitat. Seguirem assajant per a fer que la màgia del teatre us embolique i us inspire a continuar somiant.

Bones festes i bon estiu!

Ateneu Cultural

L'Ateneu Cultural de Tradicions i Estudis de Serra desitja bones festes patronals i bon estiu a tot el veïnat i persones que ens visiten.

Tot Axerra

Desde Tot Axerra queremos desearos unas muy felices fiestas a todos los vecinos y vecinas de nuestro querido pueblo. Estas fechas nos invitan a celebrar lo que somos: una comunidad unida por la tradición, el paisaje y el amor por nuestra tierra.

Que estas fiestas estén llenas de alegría, reencuentros y caminos compartidos.

Sigamos caminando juntos, paso a paso, con respeto,ilusión y orgullo por todo lo que nos une.

¡Felices fiestas!

Club Caçadors Alt del Pi

En primer lloc, com a president del club i en nom de tota la Junta Directiva, vull agrair a l'Ajuntament de Serra l'oportunitat de poder dirigir-nos a tots els veïns i visitants de la població, a través del llibre de festes patronals

.

Enguany i després de valorar el canvi de data del tradicional Tir al plat degut a les limitacions que tenim en estar dins d'un parc natural, decidirem adaptar-nos i iniciar els tràmits per a poder fer-ho durant el mes d'abril. Després de molt d'esforç, informes, taxes i moltes gestions aconseguirem l'autorització per a la seua realització. Aprofitarem el dia per a donar un merescut reconeixement a un gran caçador ADOLFO PESQUERA ROMERO, soci i assidu al tir al plat que ens va deixar l'any passat i també a DAMASO CERRO GUTIERREZ, soci i antic president del club.

Per últim, recordar a les persones que per ignorància o malícia porten els seus gossos solts per dins del vedat de caça de Serra, especialment eixes persones que exigixen drets però no fan cas a les seues obligacions, la qual cosa marca la normativa del Parc Natural,Decret 46/2006, de 31 de març, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural de la Serra Calderona.

Article 13. Normes d'ús públic. A més de les normes generals contingudes en l'article 4 del Decret 10/2002, de 15 de gener, de declaració del Parc Natural de la Serra Calderona, de les establides en el PORN i de les que s'especifiquen en el present article...

-Els gossos de companyia han d'anar subjectes amb corretja i proveïts de boçper a evitar accidents i molèsties a la fauna.

Només els gossos de caça en temporada hàbil poden anar solts durant la seua activitat cinegètica dins del vedat. Recordar a tots els visitants i usuaris del nostre terme municipal, igual que està permesa i regulada l'activitat cinegètica, ells també tenen unes obligacions que cumplir.

Per últim, desitgem que gaudisquen de les festes en la millor harmonia possible, atentament.

El President
Roberto Dolz

Penya Valencianista de Serra

Un any més em dirigisc a tots els veïns i estiuejants de Serra, des d´estes línies, per a saludar-vos i desitjar-vos, un bon estiu i unes bones festes.

Bo, hem acabat la temporada 2024-25, i ha estat en la línia d'estes quatre o cinc últimes temporades, quedant a mitjan taula de la primera divisió, i gràcies, perquè en gener pintava molt mal la cosa.

El màxim accionista continua en la poca o nul·la inversió en el club. Pareix que ni li agrada el futbol i el València c f li importa ben poquet. Ell ha vingut ací, a fer negoci, i no seré jo qui ho critique, qualsevol empresari si mou fitxa és per a traure el màxim rendiment, però sí que demanem que dote d'un poc més de qualitat a la plantilla. A qui sí que ens importa i molt, és a nosaltres, als aficionats de gorra i bufanda, als penyistes, a les penyes, que omplim cada partit les grades. Tot i Lim, l'assistència enguany a Mestalla, ha estat d'un 87´8 %. Som el segon club que més ompli el camp i continuarem, perquè el sentiment a este escut va més enllà del màxim accionista, dels "berrinches" i cabrejos.

AMUNT SEMPRE

El president.
José Luis Aragón

Club Castell de Serra

Aprovecho estas líneas para saludar a todas y todos los serranos y veraneantes y desearles unas buenas fiestas 2025.

Como cada año el último domingo de octubre nuestro Club celebra el TRAIL CASTELL DE SERRA, carrera por montaña con tres modalidades, que transcurre íntegra-mente por nuestro municipio recorriendo el corazón de la Sierra Calderona y que pretende fomentar el turismo deportivo en nuestra localidad. Inscripciones abiertas en: **sportmaniacs.com**

Recordar que en septiembre retomaremos en el polideportivo Héctor Catalá las Jornadas de Iniciación a los Deportes de Montaña para niños, jóvenes y adultos, donde podréis iniciaros en escalada, espeleología, orientación y muchos otros deportes de montaña, pero sobre todo aprenderéis a respetar y disfrutar de la naturaleza que nos rodea. Con ello pretendemos afianzar el compromiso que desde la creación del Club venimos manteniendo: fomentar y promover el deporte de montaña en la Sierra Calderona.

Para más información, estamos los viernes por la tarde en el local del Club sito en el polideportivo.
clubcastelldeserra@gmail.com

Aprovecho estas líneas para agradecer la colabo-ración recibida de comercios y entidades.

¡Únete a la Aventura!

Isidoro Díaz
Presidente

CLUB CASTELL DE SERRA

Club deportivo Serra Calderona

Me dirijo a ustedes como Presidente del Club Deportivo Serra Calderona De Serra, para expresar mi más sincero agradecimiento a la Junta Directiva y todos los jugadores, entrenadores, padres y patrocinadores Ajuntament de Serra, Alvitel, Romir Asesores Funerarios, Carns Aliaga, Restaurante Goya Galery que han hecho posible otra exitosa temporada.

Queremos felicitar a nuestros equipos por sus logros y esfuerzo durante la temporada. Especialmente queremos agradecer a nuestra entrenadora María José y a todo el cuerpo técnico por su dedicación y profesionalismo. También queremos agradecer a nuestros delegados por su apoyo y compromiso con el club.

Asimismo, queremos agradecer a todos los que han apoyado al club de manera desinteresada. Esperamos que la próxima temporada sea aún mejor y que podamos contar con su apoyo continuo.

Atentamente,
J. Salvador Navarro
Presidente del Club Deportivo Serra Calderona De Serra.

Club frontenis Portacoeli Serra

Tras 16 años, si por algo se caracteriza a este club deportivo, es por su capacidad de acoger a toda persona que se ha acercado al mismo en busca de poder practicar el frontenis, siendo actualmente el club con más jugadores/as de toda la Comunidad Valenciana, con 5 equipos federados en todas las categorías disponibles de Valencia, y una escuela con participantes en los juegos escolares de la Generalitat Valenciana.

Año tras año, somos un club que a base de esfuerzo y trabajo consigue numerosos reconocimientos y títulos, siendo considerado en la actualidad, no solo el mejor club de frontenis de Valencia, si no que también de España y de Europa. Los próximos días 18 y 19 de Julio, celebraremos el tradicional Torneo de Verano de Torre de Portacoeli, desde aquí, animamos a quien quiera del pueblo de Serra, a participar jugando o de espectador de uno de los mejores torneos de Valencia.

Sin animo de hacerlo muy extenso, queremos agradecer la ayuda de nuestro patrocinador oficial (Restaurante L'Andana de Paterna), Diputación de Valencia, y al Ayuntamiento de Serra su importante colaboración con el club, y la oportunidad de expresarnos al pueblo de Serra a través de este libro de fiestas en el que queremos desear gustosamente a todos y todas unas felices e intensas vacaciones y fiestas de verano.

Junta Directiva del Club Frontenis
Portacoeli Serra.

Club frontenis Serra

Estimats veïns i veïnes de Serra.
El Club Frontenis Serra es va fundar l'any 2021, fa tan sols tres anys. Aquest projecte vacomençar gràcies a un gran equip d'amics que van decidir crear aquest club en el"Campionat d'Estiu de Serra" i gràcies als nostres companys del Club Frontenis Portacoeli-Serra que ens van ajudar a fundar-ho i ara mateixa s'ha fet realitat. L'any passat es va fundar el Club Frontenis Serra Femení que actualment compta amb 15 persones en aquest club. Moltes d'elles es troben federades en la lliga CAFF de la
FFPCV.

Com a president d'aquest club estic molt orgullós que s'ha creat el Club Frontenis Femení. Ha començat fa un any i a poc a poc han millorat. Aquest any el Club Frontenis Serra Femení està inscrit en la lliga CAFF de la FFPCV. Aquest té futur per a continuar iobtindre nous objectius. El Club Frontenis Femení te actualment tres equips inscrits en la lliga CAFF de la FFPCV que han anat a compe#r a diferents llocs els caps de setmana. Han obtingut molts bons resultats per a ser el primer any que es troben competint.

L'any passat el Club Frontenis Serra Femení es va inaugurar en el torneig tradicional d'estiu en aquest cas en modalitat femenina. La qual va tindre molta influència de gent i va ser tot un èxit. Aquest any ho tornarem a repetir. Vos animen des de el club a que vos inscrivau en el torneig. Des d'aquest club volem agrair a l'Ajuntament de Serra i a la Regidoria d'Esports per tot el seu suport que hem #ngut per la seua part i les millores que s'han realitzat en les instal·lacions espor#ves. També volem agrair a tots els nostres patrocinadors que sense ells tot aquest projecte no haguera sigut possible.

Personalment tinc l'honor d'agrair tot el treball realitzat a la meua Junta Directiva especialment a Carla Tortola i Maria Dolz que sense elles tot això no haguera sigut possible.

Des del Club Frontenis Serra desitgem unes bones festes.

VISCA EL CLUB FRONTENIS SERRA I VISCA L'ESPORT!!

ÉRIC MELERO ROMÁ.
President CF SERRA

Associació Patrulla Rescate Serra

Dedicado a todos los que rescatan, ayudan y adoptan animales

Me hubiera muerto ese día si no fuera por ti. Yo hubiera renunciado a la vida, si no fuera por tus ojos, tu mirada amable.

Yo hubiera usado mis dientes en el temor, de no ser por tus manos suaves. Me han dejado en esta vida creyendo que a todos los seres humanos no les importo. Sólo quería una cama para dormir, alguien que me ame y me lo demuestre y yo demostrarlo porque tengo mucho para dar... tus dulces ojos, tu sonrisa, tu amor, tus manos suaves, tu gran corazón me salvó... Tú me salvaste del terror calmando los recuerdos de mi antigua vida. Tú me has enseñado lo que significa ser amado.

Te he visto hacer lo mismo con otros animales como yo. He oído que tú te preguntas en tiempos de desesperación... ¿por qué lo haces?... Cuando no hay más dinero, más espacio, no hay más viviendas. Abres tu corazón un poco más grande: estiras el dinero, estaremos un poco apretados, sólo para salvar a uno más... parecido a mí. Te lo digo con la gratitud y el amor que brilla en mis ojos. Es la mejor manera que sé. Recordando por qué hay que seguir intentándolo.

Yo soy la razón. Los animale s que vinieron antes de mí son la razón. Como lo son los que vienen después. Muchas vidas se han perdido. ¡Y muchas más pueden ser salvadas! Recuerden que nuestro amor nunca se va.

"Me iba a morir si no fuera por ti"
Firmado: tu último animal rescatado

Patrulla Rescate Serra

Concurs Fotografia

Pascual Navarro

2025

Foto Finalista

Laura Laborda Martinez

Foto Guanyadora

Jose Domingo Cabo

Col·laboracions Serra

2025

Articles

SERRA ES...

Serra, tres torretes i un castell
que es cau de vell,
una ermita i la Torre del Senyor
en un temps en què ja no hi ha senyors
perquè ara tots som iguals,
encara que com diu la dita popular
uns siguen més iguals que altres
perquè sempre han hagut classes.

Serra, de carrers estrets
i voreres de joguet,
carrers d'una infantesa
que ja no tornarà,
que s'ha perdut en la boira del temps,
un temps que ara corre de pressa
com si tinguera pressa per arribar
sense saber que al final
tot torna a començar.

Són els records d'un temps
que queda enrere i no tornarà,
són els xiquets que es van fer homes
i les xiquetes que es van fer dones,
són les veus que ja no escoltarem
i les persones que ja ens van deixar
perquè la vida ha de continuar.

Són també les antigues fonts
on l'aigua fresca brollava
tant al poble com a la muntanya
on podies saciar la teua set.
Són els barrancs, abans nets,
per on l'aigua corria omplint clots
i on aprenies a nadar sense por,
el Clot de Toixima primer aprenentatge
i la Bassa del Molí després per a doctorar-se.

Serra en la memòria d'un xiquet
era un estiu etern,
eren jocs al carrer,
berenar en qualsevol llar
i tot el món al teu abast.

Però Serra també és molt més
que l'enyorança d'un temps perdut
en una memòria que s'apaga a poc a poc.
Serra és tota eixa gent
que espenta cap a un futur
que només serà possible
si tots espentem en la mateixa direcció
i oblidem envejes i egoismes
que no porten a cap lloc.

És més que un castell vell
i uns carrers estrets,
més que els pins i les pedres
d'unes muntanyes ara resseques,
més que un paisatge que dorm baix la lluna
mentres rememores una infància perduda.

Són els que per ací van passar
i van deixar la seua empremta,
els que ja no estan i els que van tornar,
són els que s'alcen cada matí,
siga tardor o primavera,
per a treballar o per a fer tertúlia amb els amics.

Però per damunt de tot
són eixes xiquetes i xiquets
que juguen lliures de tota por,
que riuen i corren per estos carrers estrets
i per estes voreres de joguet,
a l'ombra de la Torre del Senyor
i vigilats per el vell castell.

Julio F.Maté

Articles

UN DIA QUALSEVOL

M'agrada veure quan els teus carrers
es banyen amb les primeres llums del matí,
llum que il·lumina primer el vell castell,
sentinella que segle a segle ens recorda un temps
que a poc a poc va caient en l'oblit.

Va pujant pel cel sense pressa
il·luminant carrers i camps,
els camps silenciosos i a l'espera
mentres a poc a poc el poble desperta,
uns a l'escola i altres al treball.

Pot ser que siga al moment que més ens costa,
que encara ens falta la força
per a afrontar el dia que comença
i fem una obligatòria parada
en el centre social que tenim més a mà,
els bars, un café, un tallat, un barrejat,
i a vegades si cal, també una mistela
abans de fer marxa,
uns al treball i altres al mercat.

Després d'un breu període de calma,
el rellotge que seguix al sol en el seu caminar
ens diu que arriba una hora sagrada
per al poble valencià, l'esmorzar,
una hora llarga de la qual és impossible fugir,
truites, olives, cacaus, llom, embotits,
i si pot ser acabar amb un cremaet,
una hora en la qual el temps es deté.

El sol continua el seu camí indiferent
arribant al seu punt més alt, el migdia.
A la torre de l'església ressonen
les campanades del ángelus, les dotze,
una bona hora per a reunir-se al voltant d'un café,
a l'ombra o al sol, depén del dia
i fer tertúlia criticant el que està bé
i el que està mal, lo diví i l'humà
perquè de tot hi ha que parlar.

El dia transcorre sense pressa
arribant l'hora de retirar-se a menjar
i després gaudir d'un altre costum valencià,
l'hora de fer una becaeta,
més curta o més llarga,
segons com la tingues entrenada.

Les cinc, les sis, el rellotge ens convida indolent
a la partida a la llar dels jubilats,
als jocs de carrer, segons l'edat,
o a la missa quan les campanes toquen les set.

A poc a poc el dia va caient
quan l'última llum del vell sol
s'amaga al costat de la Gorrisa
i pinta de roig foc
les pedres centenàries del vell castell.

És l'hora d'acomiadar-se fins demà,
l'hora de recordar als que no estan,
i també l'hora dels enamorats
que es fan promeses sota una lluna de cristall.

Un dia qualsevol que s'acaba
donant pas a una nit llarga
on els somnis juguen amb els estels
que comencen el seu viatge pel cel
fins que arribe una nova matinada.

Si te ha agradat el poema somriu,
somriu encara que no tingues motius,
pot ser que tu sigues el motiu.

Julio F.Maté

GOLONDRINA VUELA

Cada vez que se acerca el verano,
en el cielo azul serrano.
bandadas de golondrinas llegan anunciando
que se acerca el buen tiempo,
al que llamamos verano.

Vuelan alto, vuelan bajo, vuelan por los tejados
buscando los nidos que el año pasado han dejado,
han pasado varias tardes de verano,
en las que busqué en los balcones y tejados
a las crías que sus padres ya han dejado,
y que en poco tiempo se irán volando.
Si yo pudiera un dia mi alma entregar

en una golondrina pediría encarnar,
así poder volar, volar, por los altos aires observar
las vistas de la sierra calderona y a un
pueblo emblemático digno de admirar.
Serra por siempre y para siempre.

Irma Torres

Articles

TESTIMONIS SOBRE SERRANS EN L'ÀFRICA CONTINENTAL

Policarp Garay Martín
Cronista Oficial de Serra

Dedique aquest article al record d'Ángel Domingo Navarro Pintoret, gran amic i informador entusiasta que m'aportava dades històriques, papers vells i testimonis sempre interessants sobre el passat i la història del nostre poble. Ell és en part responsable del títol posat a aquesta col·laboració d'enguany. Àngel ens deixà en dia de Pasqua i, en l'emotiva missa de difunt, el nostre benvolgut retor, José Luis Cervera, ens anunciava que també acabava de faltar el Papa Francisco; Ángel i Francisco se n'anaven junts al cel.

Aquest treball és també un homenatge a la memòria de les persones que patiren, i algunes perderen la vida, en les guerres del Rif, com aquell entranyable jove Julio Cabo, Manga, amb la seua carta de despedida.

Introducció

En el llibre de festes de 2006 recordàvem un grapat de soldats serrans que anaren a Cuba o a Filipines a finals del segle XIX. Alguns tornaren vius o malalts, i altres no. Si la guerra ultramarina de 1898 costà moltes vides, tampoc quedarien curtes les mortaldats d'espanyols (entre ells alguns joves de Serra) en el nord d'Àfrica durant la 2ª i la 3ª guerres del Rif, en el primer terç del segle XX. També rescaten testimoni d'altres joves que participaren en el manteniment de les colònies d'Ifni i el Sahara, no exemptes de combats. A banda, però, de motius militars i bèl·lics, recordarem també altres tipus d'incursions de serrans al continent africà; alguns anaren per motius laborals, altres per practicar muntanyisme o participar en causes socials... No obstant, per reduir espai he omés viatges típicament turístics.

Vull acabar aquesta introducció donant GRÀCIES a totes les persones que m'haveu aportat dades o pistes per fer aquest treball; demane excuses pels oblits i agrairia noves dades per ampliar o per completar més casos que, de fet, formen part de la història de Serra i dels serrans

El protectorat espanyol en el Marroc i la Segona Guerra d'Àfrica (1907-1911)

Després de la guerra de 1898 entre Espanya i USA, que acabà amb la pèrdua de Filipines, Guam, Puerto Rico i Cuba, la decadència espanyola era aprofitada per França i Alemanya per a disputar-se el control sobre el Nord d'Àfrica i la porta de la Mediterrània. Mentres tant, Anglaterra, posseïdora de Gibraltar i Menorca, preferia tindre com a veïna a Espanya que no als altres dos. En aquest marc s'aconseguí que Espanya tinguera un protectorat de 23.000 Km2 en el nord de Marroc, mentres que França en tindria un altre. El d'Espanya tenia la capital a Tetuà i el de França a Rabat.

El domini colonial espanyol es mantenia amb pocs recursos i efectius fins a 1908, en

que començaren a donar-li la volta a aquella frase de que «lo barato sale caro». Entre els efectius militars enviats hi havia alguns serrans, com Francisco Rubio Iranzo, tio del famós futbolista serrà Gaspar Rubio. Tenint en compte que nasqué l'any 1886, podem suposar que la fotografia que d'ell adjuntem (figura 1) podria ser al voltant de l'any 1907 o poc més.

Gràcies a Àngel Domingo Navarro (e.p.d.) coneguí diverses postals i cartes de l'avi de la seua dona, Ilde Cabo Navarro, que era José Cabo Ros, soldat del Batalló de Caçadors Alfonso XII, Nº 15, 1ª companyia, destinat a Melilla entre almenys gener de 1908 i desembre de 1909. En un fullet, a mode diari, escrivia «El día 23 de julio, cuan presente lo tendré que aunque viviera cien años nunca lo olvidaré»... i en estil de rima seguia relatant la seu dura experiència en un llarg combat amb tirotejos, fugida arriscada cap al «Hipódromo» i, finalment, la vida salvada, a diferència de molts companys seus, que moriren o resultaren greument ferits.

Figura 1- Foto publicada per Jordi Garay Ros en la pàgina de Fb Serra Moments,. Pot ser siga la primera fotografia d'un serrà a Àfrica. Es tracta de Francisco Rubio Iranzo (fila de baix, primer per la dreta), pertanyent al Regiment d'Artilleria (a Ceuta, potser).

Articles

Figura 2- José Cabo Ros en 1909 (Melilla), esquerra. A la dreta (dalt) inici d'una de les cartes enviades a la seua núvia Rogelia Aliaga Arnal. I baix una postal de l'època, tramesa per José, amb morts i ferits de la batalla de l'Hipòdrom, de la que, per sort, ell aconseguí eixir viu..

Aquell enfrontament del 23 de juliol, narrat per José Cabo, no seria més que un avanç del desastre que vindria quatre dies després: El 27/07/1909, la tropa espanyola, baix les ordres dels generals Vega y Pintos, patia una greu derrota en el lloc anomenat Barranco del Lobo. Les dades oficials de l'època parlaren de 153 soldats morts i més de 500 ferits, front a les escasses baixes enemigues.

Entre aquelles víctimes trobem, almenys, tres soldats de Serra: un mort, un ferit declarat inútil i un reservista. El diari El Imparcial, de dissabte 2/10/1909, recollia la notícia de que alguns soldats que es trobaven en l'Hospital Militar de València anaven a rebre permisos de 2 a 4 mesos, mentre que un altre dels ferits de guerra, Enrique Navarro Muñoz, de Serra (València) havia sigut declarat inútil. Per altra part, El Imparcial del dilluns

6/12/1909 feia públic que a Amparo Pérez Pérez, de Serra (València), li havia sigut concedida una pensió de 50 cèntims de pesseta diaris per la situació en que es trobava el seu marit, Francisco Fontestad Arnal, reservista del Batallón de Cazadores de Mérida. Per altra part, com a conseqüència d'aquell desastre, morí Celestino Navarro Garay, natural de Serra, segons notícia publicada el 21/06/1910 en els diaris El Imparcial i El Globo, parlant dels socors a les víctimes de guerra publicats en La Gaceta. Celestino era un dels 67 de la llista de soldats morts en la campanya de Melilla «de cuyas familias ha sido imposible averiguar el paradero para entregarles el donativo que les corresponde, procedente de la suscripción nacional a cargo de la Asociación de Señoras, presididda por la Reina».

La mortaldat en aquells episodis de 1909 i la tensió bèl·lica acumulada tingueren un enorme impacte en la societat valenciana. Així, a l'agost de 1913, una comissió de mares i germanes de soldats pertanyents als regiments de Guadalajara i Mallorca, anaren a Capitania General de València per demanar que els soldats foren reintegrats a la Península, atenent que la majoria estigueren en els fatídics successos de Melilla. També demanaven que, en cas de no poder-se atendre la petició a curt termini, almenys no els feren entrar en combat. En absència del Capità General -que segons informa la premsa es trobava aquells dies de vacances en Portaceli- els va rebre un General de l'Estat Major, donant una contundent resposta: «a nadie que vista uniforme puede hacerse semejante petición» (diari La Vanguàrdia, de divendres 29/08/1913).

Tercera Guerra d'Àfrica (1921-1926): el desastre d'Annual

La major matança patida per un exèrcit colonial en Àfrica estava encara per vindre: seria la de l'any 1921, en el massís del Gurugú, i coneguda com el desastre d'Annual. Hi hagué divergències polítiques interessades sobre la xifra real de morts, però actualment s'admet que foren prop de 13.000 les baixes patides per l'exèrcit espanyol, en unes circumstàncies terribles. Entre els caiguts estava José Arnal Cabo, germà de Maria «la blanca»i de Carmen "la Santamaría" (casada amb Vicent Navarro Santamaria, i àvia materna de M.ª Carmen, Victoria i Ramón-Ismael). Els descendents sabien que José era un home tremendament fort, capaç de carregar-se dos sacs de farina (100 kg), un baix de cada braç.

El cas és que va morir en la guerra del Rif (el seu nebot-nét Ramón, recorda que a casa parlaven del desastre d'Annual) patint "una arrancada de queixals". Quan l'Estat va notificar la seua mort a la família, citant allò de l'arrancada de queixals, al temps que els hi donava una carta de desesperació escrita pel soldat poc abans de morir, pensaren que s'hauria tornat boig i hauria tingut un arravat, sense entendre que allò dels queixals podia ser part de pràctiques bestials que arribaren a cometre alguns rebels contra els uniformats (també es produïren decapitacions, pels dos bàndols). Carme, germana de José, sempre guardà amb carinyo un mocador de Melilla, del seuy germà, que li lliuraren a la família quan els comunicaren la seua mort.

Sembla que va sobreviure en la guerra del Rif un altre serrà, Juan Català Dolz Xuano, avi de Pablo i de Felipe Navarro Català. Diuen que participà i sobrevisqué dues guerres: la del Rif i la del 36. Per altra part, fa temps em donà accés la família a una carta que

conservava José María Cabo Manga, (pare de Jose Mª, Alfredo, Julia i Vicentica) que li l'havia escrit el seu germà Julio Cabo Arnal poc abans de morir en el Rif. És un manuscrit de quatre fulletes que puc resumir així:

Nador, 4 de junio de 1921. *Querido hermano, el motivo de escribirte es para decirte que aquí esto está muy mal, el miércoles hubo una porrá de muertos y heridos, hoy lo menos ciento... Había una compañía de mi regimiento, en un destacamento llamado «peñón de Dar Drius que, sin saber nada, los enemigos les entraron y el capitán dio voz de que escapara todo el que pudiera porque estaban perdidos, y ya no se sabe nada más de aquella compañía.*

Con ellos iba un cabo, amigo mío, y me parece que han muerto, así que esto está muy mal. Nosotros estamos ya preparados porque me parece que nos llevan al puesto de esa compañía que derrotaron... y que sea lo que Dios quiera...
Mira, nos dijeron que los moros que estaban en mi compañía venían a favor, pero lo cierto es que se echaron contra los españoles, trayendo la ruina porque allí estaba la artillería de montaña... allí había una montaña, y el que quería salvarse tenía que echarse por ella hasta un río y meterse dentro... ya ves qué remedio les quedaba para salvarse. Al siguiente día bajaban en un tren los heridos que daba lástima verlos, iba un sargento de artillería diciéndonos a nosotros que moriría aunque se había salvado... Ya ves como está, José María. No le digas nada a la madre. Tú le dices que no pasa nada porque si no se pondrá a llorar.. Y cuida de ella, le dices que yo estoy bien y no le digas nada más. Y tú recibe un abrazo de tu hermano que nunca os olvida. Adiós. JULIO.

Pel Diari Oficial del Ministeri de Guerra, de 18/04/1922, sabem que Gustavo Noguerol Adlert, capità del batalló expedicionari del Regiment d'Infanteria Otumba número 49, a principis del 1922 estava convalescent de la guerra, recuperant-se en Serra (València), i per no trobar-se en disposició de prestar servei al Rei, se li ampliava un mes de pròrroga la llicència que tenia.

Soldats de Serra destinats a Ifni («guerra d'Ifni» de 1957-1958)

Laura Cabo Garay ens dóna notícia de que son tio Emilio Garay Arnal Milio el Claus, li tocà fer la mili entre 1942-43 en el Sahara, només acabar la guerra d'Espanya i ja en la II Mundial. Molt més tard, acollint-se a la Conferència de Berlí (1885-86), Espanya declarà (decret de 10/01/58) al Sahara i a Ifni províncies espanyoles (i no colònies), d'aquesta manera responia a les resolucions de la ONU que pressionaven per descolonitzar territoris africans. El 1962, Espanya creava ajuntaments en El Aaiún i Villa Cisneros (avui Dajla), dues poblacions del Sahara separades uns 550 km. Aquella política suposava dedicar importants esforços militars al control d'aquestes «provincies».

Dins aquest marc històric trobem la participació, en 1958, de dos serrans pertanyents al «batallón expedicionario del Regimiento de Infantería Guadalajara Nº 20» que prengué part de la campanya anomenada IFNI-SAHARA. Un d'ells fou Rafael Arnal Iranzo del que sabem que, per haver pres part en operacions d'aquesta campanya (on moriren dos centenars d'espanyols), el Ministre de l'Exèrcit li atorgà una medalla. El banderí d'aquest

batalló, la medalla i el telegrama postal que l'acompanyava són custodiats per la germana d'aquest soldat, que es la mare de Fernando Catalá Arnal, el nostre informador i qui també ens ha aportat aquests testimonis (figura 3).

L'altre serrà del R. I. Guadalajara nº 20 (amb guarnició a València) fou Fernando Arnal Arnal Guagua, que anà voluntari al servei, per estar prop de casa, però acabà tenint una intensa activitat, primer perquè li agafà la riuada d'octubre del 57, lliurant la dura «batalla del fang». Al poc l'enviaven al Sahara i Ifni. El seu fill, Fernando Arnal Cabo, ens ha donat detalls ampliats i fotografies de l'època, que he hagut de resumir per les limitacions d'espai.

Després de cinc dies en el Domine, desembarcava el batalló, format per 840 homes, en la platja de Vila Bens (actualment Tarfaya), en Cabo Juby, el territori més meridional de l'antic Protectorat Espanyol en el Marroc i que separava «les províncies» de Ifni i el Sahara Occidental. Participaren en l'Operació Écouvillon, l'ofensiva franc-espanyola que tingué lloc al febrer de 1958 (figura 4). Ocuparen el Pou de Daora restablint la ruta de Aaiún, i participaren en els combats de Gaada, Asafet i Tafudart; després prengueren per sorpresa el campament de Raudac-El Hac, provocant la fugida d'un miler de efectius de l'exèrcit d'alliberament marroquí.

L'acord e Cintra (2/04/1958) posà fi als combats entre les potències i les tropes marroquines, cedint Espanya aquest territori de Cap Juby al recent independitzat Marroc. El 13 d'abril exhumaven les restes del cementiri de Vila
Bens, en caixes de zinc, per ser repatriats a Espanya.

Figura 3- Quadre que inclou banderí, medalla i telegrama guanyats per Rafael Arnal Iranzo. El telegrama, tramés des de Paterna pel Tinent del Regiment duu data de 20/01/1959.

Figura 4- Fernando Arnal Arnal, primer per l'esquerra, durant la campanya de Cap Juby (franja de Tarfaya). Després d'intensos combats i de la cessió de Cap Juby al Marroc, el 9/06/58 tornava Fernando a València.

El territori de Ifni (província número 51) tenia per capital la ciutat de Sidi Ifni, que Espanya perdia en 1969 cedint-la al Marroc després d'una llarga etapa de tensions en la que s'emmarca aquest episodi de la «guerra oblidada» (1957-58) que he vist. El Sahara Occidental (província número 53 d'Espanya), seria pacíficament ocupat per marroquins en 1975, amb l'anomenada Marxa Verda.

Fent el servei militar en el Sahara Occidental (anys seixanta i setanta)

En gener de 1968, José Luis Arnal Domingo el fuster (figura 5a), arribava al Sahara per complir els 21 mesos (en aquell moment) de servei militar. Després d'un llarg viatge de València a Cadis en tren, s'embarcava en el buc Lepanto, per a 64 hores de travessia fins arribar a El Aaiún. Per a sorpresa seua, en el batalló d'instrucció de reclutes (BIR) li detectaren falta de visió en un ull que li impedia poder apuntar bé amb l'arma reglamentària, de manera que el llicenciarien abans de tres mesos. Així i tot, destinat a Cantina no era alié de la por i tensió que es vivia allí: moltes nits sonaven dispars i i la sirena que indicava alguna intrusió i possibles atacs dels moros.

Entre abril de 1972 i juny de 1973, Anastasio Moreno Garay (figura 5b) estigué destinat en el Sahara, on s'examinà i obtingué les diferents categories de permisos de conduir, i això li aprofità tota la seua vida laboral: conductor d'autobusos públics, arribant a cobrir fins i tot la línia de Serra. Durant el servei militar recorregué la major part de l'extens

territori saharià, excepte Villa Cisneros (Dajla). Com anècdota, ens conta que en certa ocasió transportava 20.000 l de gasoil destinat a un destacament militar. Anava a soles en el camió i, escassament a un kilòmetre de la frontera marroquina, se li rebentà una roda. Canviar-la va ser un patiment, perquè les rutes que transitava discorrien sempre sobre arena i terra, seguint senyals que a certes distàncies indicaven les rutes a seguir. L'odissea va ser aconseguir fabricar-se i recréixer una base sòlida on poder recolzar el gat.

En el reemplaç d'abril de 1974 arribà també al Sahara espanyol Rafael Garay Cabo (figura 5c), per complir els 18 mesos de «la mili». Començava el seu viatge amb 12 hores de tren (inclosa la nit) per a anar de València a Madrid. De Madrid agafaren un avió militar quadrimotor a les 20h, en direcció a El Aaiún. En sobrevolar l'Atlàntic ens conta que el vaixells de pesca pareixia que anaven més ràpids que el seu avió. Després dels tres mesos d'instrucció va ser destinat a Enginyers, amb funcions d'escrivent i administratiu. Estigué en les Mines de fosfat de Bucraa, explotades des de 1962 i on els soldats tenien la missió de vigilar la mina i la cinta transportadora que conduïa el mineral fins a la costa. De vegades, la cinta era saquejada o volada per membres del Front Polissari. Entre els moments més angoixosos recorda, per una part, quan l'enviaren en avió a Villa Cisneros, per controlar, durant 12 dies, un batalló BIR. I per altra, a pocs dies d'acabar el servei (encara vivia Franco) s'organitzà la Marxa Verda, amb la por de que el pogueren mobilitzar de nou.

El servei militar deixà de ser obligatori per als joves espanyols en l'any 2001. Entre els últims serrans que encara feren «la mili» al continent africà, tenim a Enrique Garay Català (1957-2020), fill de Milio el Claus, que entrà en els Legionaris de Melilla i va ser destinat a cuina. Entre les anècdotes que m'ha contat Laura Cabo Garay, destaque la de que Enrique no es va casar mai perquè quedà prendat d'una «moreta» i mai més arribà a trobar un ulls tan lluminosos i bonics com aquells.

Figura 5- En el Sahara, i d'esquerra a dreta: José Luis Arnal Domingo (1968), Anastasio Moreno Garay (1972) i Rafael Garay Cabo (1974).

Serrans que visitaren el continent per raons laborals

Entre els serrans que visitaren o visqueren a Àfrica per motius de treball destaca el músic militar José Maria Navarro Ros (1885-1951), del que Serra conserva com a record una emotiva placa ceràmica en la façana de la que va ser sa casa, el número 12 del carrer del Músic Navarro (figura 6). Amb bones dots musicals, i segons m'informen els seus néts Pepe i Ferran Martínez Navarro, estudià intern en el col·legi franciscà La Concepción (Ontinyent). En 1914 aconseguí, per oposició, una plaça de Músic Major de 3ª classe de l'exèrcit. Estigué destinat a Galícia, passant després a Wad-Ras i altres places del Marroc on romangué alguns anys, com Tetuan, Larache, Nador i altres locs de la vall del Lucus. En 1918 fou destinat a la 3ª regió militar, primer a Alcoi i a partir de 1921 a València. En 1937 fou nomenat Capità Músic Major. (Garay, 2015).

Figura 6- Plafó de la casa natal del músic militar José Maria Navarro Ros, músic militar que va ser primer director i principal organitzador de la banda de música La Primitiva, de Serra.

La resta de casos corresponen a estances més efímeres, com la del sensacional futbolista de Serra Gaspar Rubio Melià (1907-1982), i el porter José María Cabo Puig (nascut a Montcada però també d'origen serrà). Tots dos junts, com a jugadors del Reial Madrid, jugaren un partit amistós a Tetuan el dia 9 d'octubre de 1928 (figura 7), amb motiu de la inauguració del nou estadi local de futbol. Era un partit de la Liga Regional Centro quatre mesos abans de que s'iniciara, oficialment, la primera lliga nacional de futbol espanyol. El Madrid s'imposà per 4-1 amb dos doblets de Gaspar Rubio y de Lazcano (Garay i Garay, inèdit).

Figura 7- El Reial Madrid en la seua visita de 1928 a Tetuan. José María Cabo (porter) és el tercer per la dreta (ajupit) i Gaspar Rubio el quart dret.

L'any 1945, ja retirat com a jugador, Gaspar Rubio tornaria al continent africà, aquesta vegada com a entrenador del Melilla, treball que desenvolupà dues temporades, fins al juny de 1947.

Des de finals del segle XIX hi havia a Algèria (protectorat francés) una important colònia d'espanyols, fins l'any 1964, quan es declarà la independència del país. Moltes persones (molts cognoms espanyols) passaren aleshores a França (Torres Martínez, 2025). L'any 1939, els darrers dies de la guerra, milers de persones, entre elles molts valencians aconseguiren arribar al port d'Orà amb el Stanbrock -i altres vaixells- procedents del port d'Alacant, mentres que moltes altres eren retingudes i passaven pel mortífer camp d'Albatera, sent després traslladats, els sobrevivents, al camp de concentració de Portaceli, a Serra (Arnal, 2017). En la llista de passatgers de l'Estanbrook trobem a Miguel Navarro Aliaga, carnisser de 40 anys, que encara no hem pogut resoldre si tenia o no ascendència serrana.

En tot cas, aquelles colònies d'espanyols (anomenats pieds noirs) amb majoria de valencians, acolliren nous emigrants, com va ser el cas del serrà Miguel Navarro Pérez. La seua neboda Rosario Martínez Navarro ens ha aportat més informació: Miguel treballava a Serra en la fàbrica que en els 50 va muntar Enrique Martínez Martínez (gendre del músic militar José Maria Navarro), en el carrer dit Carreró, una casa molt llarga que arribava fins al carrer veí del Doraor. La coneixien alguns com «la fàbrica de pita» perquè començà a treballar la fibra vegetal de les piteres (una mena d'almàssera de jute), no solament les collides a Serra sinó també en termes de Segart, Gilet i Sagunt...

Em contava mon pare, Policarpo, que allí treballaven moltes dones i homes. Sembla que la producció es diversificà i millorà tècnicament, fent filatura també de cotó i altres fibres, i va ser traslladada a València. Rosario ens apunta que s'establí al carrer Dénia, de València, on son pare mantenia encara un bon grapat de treballadors, tots donats d'alta. La llarga i dolenta postguerra feu que Miguel aprofités l'oportunitat d'anar a treballar del seu ofici a Ghardaïa (Algèria). Això va ser al voltant de 1958, però en proclamar-se la independència algeriana (1964), Miguel tornà a València, es casà amb Coloma, formaren família però ell morí prematurament, el 12/12/1969.

En aquest segle trobem novament serrans desplaçats a Àfrica per raons de treball i/o d'estudi. Entre ells es troba qui açò subscriu, visitant el Marroc en diverses ocasions: una expedició al Toubkal, cursos de formació i un encàrrec laboral en qualitat d'expert en Geologia. O el més interessant cas de Jose Luis Garay Ros , que en plena crisi protagonitzà dues visites a territoris subsaharians. La primera a Etiòpia, en 2014, en una missió trista, perquè la seua funció, com expert en arquitectura i Vocal d'una entitat col·laboradora en adopcions internacionals, era revisar les obres de construcció a Lalibela d'un hospital maternoinfantil de lluita contra el VIH i comunicar-los que l'aportació espanyola s'havia reduït dràsticament degut a les fortes retallades dels organismes oficials. La segona vegada, entre 2015 i 2016, José Luis treballà a Sierra Leona (figura 8), en un equip espanyol que assessorava i qualificava tècnicament a una empresa local per a una concessió estatal d'obres d'infraestructura. A més de les reunions tècniques i governamentals, treballaren sobre el terreny en un ambient tropical hostil (de selva i fang), on no es lliuraren de contraure la malària.

Figura 8 - José Luis Garay Ros, visitant a Sierra Leona una associació d'atenció a la infància.

Articles

Dos dels fundadors del Club de Muntanya Castell de Serra: José María Campos Beuter i Isidoro Díaz Aivar, respectivament primer i actual presidents del club, visitaren el Marroc entre final de febrer i primers de març de 2012, en el marc d'una expedició muntanyera al Atlas. Al llarg de la seua aproximació també s'implicaren en col·laborar amb una ONG que actuava a Armed. Tots dos van fer cim al Toubkal (4.167 m), el pic més elevat del Nord d'Àfrica (figura 9).

Figura 9- Isidoro Díaz i José María Campos, del Club de Muntanya Castell de Serra, amb la bandera del nostre poble al cim del Toubkal (4.167m s.n.m.), sostre del Nord d'Àfrica, el 3/03/2012.

També Serra (i un membre del club Castell de Serra) estigué en el sostre d'Àfrica, el cim del Kilimanjaro (5.895 m), commemorant el quart centenari de la nostra Carta Pobla de 26/11/1609. Sobre aquella ascensió, el nostre inoblidable i estimat Vicente Manuel Cabo Navarro va muntar un reportatge per a Tele Serra. També va recollir la notícia el periòdic comarcal Info Túria (figura 10).

Figura 10- Policarp Garay, mostra l'escut de Serra en el cim del Kilimanjaro (6/10/2009). Quatre-cents abans d'aquell dia, els moriscos de Serra embarcaven cap a Àfrica pel Grau de València. El mes següent, nous pobladors de Serra i Ria rebien Carta de Poblament atorgada per Don Josep Folch de Cardona, Senyor de la Baronia de Serra.

Tots els habitants de Serra i de Ria foren expulsats a Àfrica en el segle XVII

No podem acabar aquestes notes sense recordar que l'any 1609, tots els serrans que vivien a Serra i Ria, descendents dels fundadors de Serra des de feia unes 20 generacions, foren exiliats al Nord d'Àfrica con a conseqüència de l'Expulsió de Moriscos decretada pel rei Felip III (Garay 2009). A pricipis d'octubre d'aquell any, aquells serrans unes 230 persones caminaren fins al Grau de València, passant per Mirambell, on molts d'ells tenien parents. Tots van ser embarcats el 10 d'octubre en dues naus, anomenades Santa María Buenaventura i Nuestra Señora del Rosario (dades de l'arxiu general de Simancas, publicades per Lapeyre, 1986), amb destinació a Orà.

Espanyols nascuts al continent africà

Per últim, y sense cap relació amb l'esd
eveniment de fa quatre segles, també es dóna la circumstància de que alguns dels nostres tradicionals conveïns de Serra van nàixer en places espanyoles del continent africà, on estaven destinats els seus pares o avis, militars. Tal és el cas de Rosa Mª Jiménez Marzal i del Professor Javier Paniagua, que des de fa moltes dècades (la major part de les seues vides) són serrans establerts en el barri de l'Alameda de Serra i ens honren amb la seua companyia i presència.

Descendent del Matemàtic Marzal, històric conveí de Serra, Rosa Mª Jiménez Marzal va nàixer a Tetuà, perquè allí estava destinat el seu avi Arturo Jiménez Fernández, Capità d'Infanteria. Allí nasqué també el seu pare, el prestigiós advocat penalista Arturo Jiménez Madrid, que després de casar-se tornà a Tetuan (encara protectorat espanyol), on nasqueren els seus fills Rosa Mª, Mª Fernanda i Arturo Luis, que van ser batejats en l'església Virgen de la Victoria molt poc abans de declarar-se la independència del Marroc, en 1956. Amb el seu marit, Sebastián, viuen a Serra, a Entre Pinos, carrer Ventura Feliu, des de fa molts anys.

El marit de Conxa Soriano (d'una de les famílies de tota la vida afincades en l'Alameda serrana) és el prestigiós professor, polític i escriptor Javier Paniagua Fuentes, nascut a Ceuta, on visqué fins als 15 anys perquè allí estava destinat son pare, Francisco Paniagua Tello. En ser ascendit a Tinent del Regiment d'Artilleria de Paterna, la família vingué cap a València i començà a freqüentar Serra com a segona residència, en els anys seixanta. Es casà amb Conxa en 1971 i poc a poc acabaren definitivament establerts a Serra, on viuen a la casa Tóixima, al carrer Ventura Feliu.

ADDENDA

Trobant-se en maquetació aquest article, m'arriba notícia de més serrans per Àfrica, com Ricardo Navarro Quintet, o Paco de la Parreta... amb interessantíssimes històries que seguirem contant tan prompte com puguem.

Bibliografia citada:

Arnal Torres, Rafael V.-coord. (2017). El Camp de Concentració de Portaceli (1939-1942). Associació Stanbrook/Centre d'estudis i documentació de la memòria republicana.
Garay, P. i Garay, J. (inèdit). Gaspar Rubio Melià, el Mago del Balón. 100 pp. Ateneu de Serra.
Garay Martín, Policarp (2006). Recordant els soldats serrans que anaren a Cuba i Filipines. Llibre de festes patronals de Serra.
Garay Martín, Policarp (2009). Els moriscos de Serra i de Ria hagueren de deixar la seua terra en 1609. Llibre de festes patronals de Serra.
Garay Martín, Policarp (2015). Els inicis de la trajectòria de «la Primitiva de Serra» en el seu primer centenari. Llibre del Centenari de La Primitiva de Serra (1915-2015).
Lapeyre, H. (1986). Geografía de la España morisca. Història i Societat, 4. Diput. de València.
Torres Martínez, José (2025). Emigrar a Argelia. Los pied noir valencianos. Ed. Círculo Rojo.

Programa festes

Serra - 2025

Programa Festes

JULIOL

DIVENDRES, DIA 25
22:00 h. Rosari pels carrers de la població, des de l'esgésia.
23:00 h Dansà a la Mare de Déu, oferida pel Grup de Danses Aliguetes. Església Parroquial.

DISSABTE, DIA 26
22:15 h Passacarrer d'autoritats per a recollir a les regines de les festes.
23:00 h Presentació de la Regina de les festes, senyoreta Samara Devís Cano i la seua cort d'honor. Plaça S.M. La Primitiva. A continuació, orquestra Erosión patrocinada per l'Ajuntament. Plaça Dr. Emilio Marín.

DIUMENGE, DIA 27
20:00 h Ofrena de flors a la Mare de Déu dels Àngels organitzada per l'Ajuntament de Serra. Plaça Dr. Emilio Marín. Concentració a l'ajuntament a les 19:15 hores.

DILLUNS, DIA 28
19:00 h "Entrà de la murta" oferida per les clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels. Des del Poliesportiu Municipal.

DIMARTS, DIA 29
18:00 h Vesprada infantil oferida per les clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels i els clavaris de Sant Josep i la Creu a la plaça del Castell
21:00 h Sopar popular oferit per les Clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels i els clavaris de Sant Josep i la Creu a la plaça S.M. La Primitiva. Venda de tíquets per les clavariesses i els clavaris. A continuació, monòleg.

DIMECRES, DIA 30
18:00 h. Correbars oferit pels clavaris de Sant Josep amb la xaranga La bomba Show.
23:00 h Macro discomòbil "Pablo Escudero" organitzada per les clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels i els Clavaris de Sant Josep i la Creu. Plaça S.M. La Primitiva.

DIJOUS, DIA 31
23:59 h Orquestra La Mónaco Party organitzada per les clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels. Plaça S.M. La Primitiva.

AGOST

DIVIENDRES, DIA 1.
FESTA DE SANT JOSEP, PATRÓ DE SERRA
10:45 h Passacarrer dels clavaris de Sant Josep i la Creu i autoritats, recollida de la regina de les festes i cort d'honor.
11:30 h Missa solemne en honor al patró Sant Josep. Tot seguit, ofrena de flors a la imatge del Sant al carrer Cantó de la Torre.
14:30 h. Mascletà oferida per l'Ajuntament de Serra, si el nivell d'alerta ho permet. Plaça Doctor Emilio Marín.
20:00 h Passacarrer dels clavaris de Sant Josep i la Creu i autoritats, recollida de la regina de les festes i cort d'honor.
20:30 h Solemne processó en honor a Sant Josep pels carrers de la població.
23:59 h Techno fest sensity by Benji Cruz, organitzat pels clavaris de Sant Josep i la Creu. Plaça S.M. La Primitiva.

DISSABTE, DIA 2.
FESTA DE LA MARE DE DÉU DELS ÀNGELS, PATRONA DE SERA

11:00 h Passacarrer de les clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels i autoritats, recollida de la regina de les festes i cort d'honor.
11:30 h Missa solemne en honor a la Mare de Déu dels Àngels.

Programa Festes

14:30 h Mascletà patrocinada per l'Ajuntament de Serra, si el nivell d'alerta ho permet. Plaça Doctor Emilio Marín.
20:00 h Passacarrer de les clavariesses de la Mare de Déu i autoritats, recollida de la regina de les festes i cort d'honor.
20:30 h Solemne processó, en honor a la Mare de Déu dels Àngels pels carrers de la població.
23:59 h Calderona Remember organitzada per les clavariesses de la Mare de Déu dels Àngels i els clavaris de Sant Josep i la Creu. Plaça S.M. La Primitiva.

DIUMEGE, DIA 3
10:00 h. Replegà pels clavaris i clavarieses de Sant Roc.

DIJOUS, DIA 7
22:30 hores. Jove Big Band Sedajazz, organitzat per l'Ajuntament de Serra. Plaça S.M. La Primitiva.

ACTES DELS CLAVARIS I CLAVRIESSES DE SANT ROC

DIVENDRES, DIA 8
21:30 h Concurs de Paelles.

DISSABTE, DIA 9
23:30 h Correfocs. Al finalitzar, Discomòbil. Pels clavaris i clavariesses de Sant Roc.

DIUMENGE, DIA 10
10:30 h Replegà per la Penya Taurina.
18:00 h Vesprada infantil.
23:00 h Cercavila i Cordà Infantil.

DIMARTS, DIA 12
23:00 h Cordà major.

DIJOUS, DIA 14
21:00 h Sopar del foc, compra de tíquets als clavaris i clavariesses.

DIVENDRES , DIA 15
13.00 h Avís de la festa.
19:00 h Robatori del Sant.

DISSABTE, 16 FESTA DE SANT ROC
00:05 h Baixà de Sant Roc. En finalitzar, Discomòbil.
11:00 h Missa en Honor a Sant Roc.
14:00 h Gran traca Quilomètrica.
20:00 h Processó amb dispar de coets en els llocs de costum

DIUMENGE, 17 DIA DEL GOS.
19:30 h Missa en sufragi dels difunts Clavaris de Sant Roc.

Els actes de foc es realitzaran en funció de l'alerta Previfoc. Qualsevol canvi o variació en els actes serà anunciat pels clavaris i clavariesses de Sant Roc.

ACTES ORGANITZATS PER LA PENYA TAURINA SERRA

DIUMENGE, DIA 17
17:30 h Poalà. Plaça de la Font.

DILLUNS, DIA 18
23:00 h Desfilada de disfresses i discomòbil a la plaça de la Font.

DIMECRES, DIA 20
18:30 h Solta de vaques i bou en puntes
23:59 h DOS BOUS EMBOLATS. (Ramaderia el Salero de Montserrat)

DIJOUS, DIA 21
14:00 h Prova de vaques. (Ramaderia El Salero de Montserrat)
18:30 h Solta de vaques i bou en puntes
23:59 h DOS BOUS EMBOLATS. (Ramaderia Germán Vidal)

DIVENDRES, DIA 22
14:00 h Prova de vaques. (Ramaderia El Salero de Montserrat)
18:30 h Solta de vaques i bou en puntes

23:59 h DOS BOUS EMBOLATS. (Ramaderia V. Benavent de Quatretonda)

DISSABTE, DIA 23
13:30 h Cagà del Manso a la plaça de la Font.
14:00 h Prova de vaques (Ramaderia el Salero de Montserrat)
18:30 h Solta de vaques i bou en puntes.
23.30 h Dos bous embolats (Ramaderia H. Infantes d'Artana)

Programa fiestas

URBANIZACIÓN TORRE DE PORTA COELI

2025

Programa Festes

JULIOL

JUEVES 17 DE JULIO
21:00h Cena + Monólogo
(Luci Mendoza, 22h30)

SÁBADO 19 DE JULIO
00:00h Discomóvil

DOMINGO 20 DE JULIO
22:00 h Cine: Spiderman No Way Home.

JUEVES 24 DE JULIO
21:00h Cena + Monólogo (Javi Benítez).

VIERNES 25 DE JULIO
Cena ibicenca +grupo replay.

SÁBADO 26 DE JULIO
21:00 h Cena de sobaquillo
00:00 h Discomóvil.

DOMINGO 27 DE JULIO
22:00 h Cine: Megalodón 2

MARTES 29 DE JULIO
21:00 h Cena de sobaquillo
+ concurso de bocadillos.

MIÉRCOLES 30 DE JULIO
21:00h Cena de Sobaquillo
+Concurso de tortillas.

JUEVES 31 DE JULIO
21:00h Cena + Monólogo (Miki Dkai).

AGOSTO

VIERNES 1 DE AGOSTO
NOCHE DE PAELLAS
Paellas patrocinadas por el Ayuntamiento de Serra.
Orquesta Troya (Gira On Tour 2025), patrocinada por el Ayuntamiento de Serra.

SÁBADO 2 DE AGOSTO
21:00 h Cena de sobaquillo +Discomóvil.
Domingo 3 de agosto Cine:
22:00 h 8 Apellidos Marroquíes.

LUNES 4 DE AGOSTO
Cena temática Bar El Poli+ Bingo

MARTES 5 DE AGOSTO
DÍA DE LOS MAYORES
21:00 h Cena + Actuación Rompeolas patrocinado por el Ayuntamiento de Serra.

MIÉRCOLES 6 DE AGOSTO
21:00 h Cena de sobaquillo + Noches de Magia.ç

JUEVES 7 DE AGOSTO
Cena + Monólogo (Marco Antonio).

VIERNES 8 DE AGOSTO
19:00 h Volta a peu, patrocinada por el Ayuntamiento de Serra.

21:00 h cena de sobaquillo
00:00 h Discomóvil Remember.

SÁBADO 9 DE AGOSTO
20:00 h Pasacalles Carnavales
21:00 h sobaquillo con ticket Bar El Poli
00:00 h britband.

Programa Festes

DOMINGO 10 DE AGOSTO
11:00 h Hinchables
20:00 h Misa de San Lorenzo
22:00 h Cine infantil, Super Mario Bros, patrocinado por el Ayuntamiento de Serra.

LUNES 11 DE AGOSTO
19:00 h Gymkana
20:00 h Peke Disco
21:00 h Cena de Sobaquillo.
22:30 h Espectáculo Gourmet Lírico con Soprano patrocinado por el Ayuntamiento de Serra.

MARTES 12 DE AGOSTO
21:00 h Cena sobaquillo Ticket Abel
22:30 h Playbacks.

MIÉRCOLES 13 DE AGOSTO
19:00 h Búsqueda del Tesoro
20:00 h Musical infantil: Mundo Mágico, el musical Disney, patrocinado por el Ayuntamiento de Serra.
21:00 h Cena de sobaquillo.
21:30 h Entrega de Trofeos.

JUEVES 14 DE AGOSTO
Espectáculo de variedades, patrocinado por el Ayuntamiento de Serra.
23:00 h Show Dance
00:45 h Discomóvil

DOMINGO 7 DE SEPTIEMBRE:
Fiesta Holi fin de verano.

Guia del comerç

Telèfons d'interès

Ajuntament	96 168 84 43/96 168 84 04
Aula de respir	96 168 83 26
Biblioteca	96 168 95 05
Centre Mèdic Serra	96 168 82 69 / 96 160 76 20
Col·legi Públic Sant Josep	96 160 69 68
Escola Infantil Municipal	96 168 88 38
Gimnàs Municipal	96 168 88 39
Llar dels jubilats	96 168 83 52
Oficina de Turisme	675 29 28 35
Oficina Serra -Aguas de Valencia	96 168 82 84
Parroquia Ntra. Sra. Àngels	96 168 84 21
Policía Local	655 82 75 23

Aguas de Valencia Averías	96 386 06 38
Cáritas	620 87 26 73
Iberdrola Averías	90 120 20 20

Ambulància Bétera	96 278 31 75
Centre Emergències	112
Centre Esp. Burjassot	96 346 94 60 / 96 346 94 70
Centre Mèdic Bétera	96 160 69 75
Hosp. Arnau Vilanova	96 197 60 00
Hosp. Doctor Moliner	96 293 12 02
Hosp. La Fe	96 124 40 00 / 96 124 43 35/34
Hospital Llíria	962 71 88 00
I.V.O.	96 111 40 00
Urgències Arnau	96 197 61 58
Urgències Bétera	96 160 69 80
Urgències Burjassot	96 346 94 65

Taxis del Túria	670 00 90 93

Aeroport	96 370 95 00
Estaciò d'Autobusos	96 346 62 66
Ferrocarrils Generalitat	96 397 40 40

Telèfons d'interès

Metro Valencia	900 46 10 46
RENFE	902 24 02 02
Carmelitas Descalzas	96 168 96 25
Cartuja Porta-Coeli	96 212 24 00
Cita Previa Sanidad	901 22 77 22
Guardia Civil Bètera	96 160 00 22
Info Maltrato Mujer	016
Información PROP	012
SERVEF Burjassot	96 293 98 80
SEPE	060

Guia del comerç

Bars i restaurants al nucli urbà:

Bar Carpe Diem	633 49 63 91
Bar Cirilo	96 062 74 96
Bar La Rubia de la Plaça	675 62 36 51
Bar Los Jubilados	615 92 97 35
Bar-Rest. Descanso	96 168 82 74
Bar Poliesportiu	601 92 88 50
Pizzería Les Moreres	96 168 86 29
Rest. Casa Granero	96 168 84 25
Puerto Escondido	626 51 38 11

Guia del comerç

Bars i restaurants a la natura:

Bar El Collao	642 57 42 19
Bar El Mosset de Serra	604 14 80 89
Bar-Rest. Nou Chaparral	625 88 76 61
Rest. La Garrofera	96 168 83 70
Rest. San Antonio	96 168 84 34
Cervecería Porta-Coeli Km 0	641 26 18 68

Allotjament:

Alojamiento Rural 1Respiro	601 92 21 68
Casa Rural A la Sombra de la Torre	660 74 66 19
Casa Rural Ca'ls Avis	675 68 07 30
Casa Rural Porta del Cel	645 53 05 78
Serra Nature Eco Smart Hotel	698 31 29 31

Alimentació:

Carns Aliaga-Charter	96 168 81 43
Carnes José y María	96 168 84 67
La Cartoixa comidas para llevar	663 31 00 02
Horno Casa Cahuero	664 70 17 51
Horno San Joaquín	96 168 82 06
Verdulería Matilde	629 91 64 15

Comerços i Serveis:

Alvitel Electro-Hogar	96 168 81 51
Ana María Navarro Rodríguez (Abogada)	655 60 92 81
Andrea Estética avanzada	611 40 73 09
Articula't Fisioteràpia	601 90 81 16
Asealia	www.asealia.com
Avatel (Satelvex)	96 270 40 57
BdB Navarro Navarro	96 168 05 66
Business Clan	677 13 35 77
Calderona Abogados	601 92 69 37
Carpintería Ángel Navarro	666 50 76 23
Centre d'acupuntura i relaxació	616 301 169
Cine de Verano Serra	654 32 89 22
Cirilo-Materiales y Transportes	96 168 81 84/647 52 04 14

Guia del comerç

Clínica Dental	96 191 61 96
Construcciones J.T. Navarro	658 80 79 11
Construcciones Juan R. Puig Ibáñez	635 16 93 28
Construcciones Vicente Puig Arnal	645 88 56 32
Construcciones y Reformas Julián Sanchis "El Maño"	606 25 35 93
Daniel Enguita – Climatización i frío industrial	650 47 62 88
Droguería-Perf. Les Eres	647 54 12 05
Electrónica Serr@	670 37 08 73
Escayolas- Miguel Valencia	617 71 83 46
Estanco	96 168 87 16
Ferrelectric	610 83 35 72
Fontcal Serra	678 78 80 18
Gasolinera A2OIL	635 52 73 44
Habitat Calderona-Inmobiliaria	647 40 73 49
Instalaciones eléctricas J.C. Cabo	607 37 11 76
J Navarro Arazo Pintors	610 45 91 17/605 03 12 42
Jardinería El Blanco	600 04 30 71
Jardinería El Serranet	686 16 67 33
Joar Jose Vte. Arnal Cabo	670 34 26 90
José Alguacil Fontanería	647 46 29 07
Limpiezas Amparo	603 13 03 24
Limpiezas "Queranet"	600 844 002
Mª Pilar Arnal Alonso (Arquitecta)	661 51 31 51
Muelserra S.L	636 028 541/686 162 436
Nadunet	960 200 600
New Becan- Pinturas	605 96 94 02/605 96 94 03
Peluquería Nieves	96 168 81 23
Pintor Gerard Domingo	649 83 57 22
Pintura Román	607 32 03 46
Pinturas Biot	658 80 94 71/617 34 11 38
Pinturas Nargil S.L	96 168 87 11/675 50 56 57
Pinturas Navarro Arazo	635 10 83 26
Podóloga Zahra Ferrandis Micó	661 05 83 30
Reformas -Ricardo Sanchís	600 05 91 25
Reformas y albañilería Joaquín E. Cabo	660 11 89 19
Taller Automoción- Jesús Montesinos	673 28 21 20
Talleres Bellota S.L	96 168 81 41

Guia del comerç

Taller Javi Bellota	670 29 06 71
Tapicero	669 35 50 79
Vanesa Andreu (Abogada)	677 02 29 42
Vicente J. Navarro- Construcciones	96 168 96 50
Victor Edo Fleta -Arquitecto	699 72 81 82

Farmàcies:

Farmàcia de Baix	96 168 83 86
Farmàcia de Serra	96 168 84 09

Urbanització Torre de Porta Coeli:

Serveis:

Local Servicios Municipales Ayto de Serra	630 70 38 27
Oficinas UTP	96 168 50 99
Vigilancia Torre de Porta-Coeli	679.34.91.26/687 40 26 98

Comerços:

Bar Abel	96 168 53 04
Bar Club Social	675 82 51 21
Bar Restaurante Brasa Nostra	652 05 31 24
Bonho by La Torre	644 39 85 21
Casa de Comidas Porta Coeli	621386684
Farmàcia Porta-Coeli	96 168 53 87/646 56 94 35
Horno San Joaquín	96 168 51 43
Inmobiliaria Gesrooms Portacoeli Real Estate	673 51 95 58
Jaime Zapata Peluqueros & Estilistas	625 41 57 80
Supermercado Covirán La Torre	621 27 41 77
Verdulería Frutería José	619 14 35 12/629 91 64 15
YD Estética Avanzada	636 14 88 73

SERRA
TOT FUTUR